NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1712 MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ SÁU 1er DÉCEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées exactement: 61-63, Rue du Coton, Hanoï

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur-gérant: NGUYỄN-VĂN-SOẠN

Adresse télégraphique: TRUNGBẮC TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES

Documentation à raison de 2 litres au centimètre de hauteur, sur 6 — 6 de large

Une seule insertion. . . . . 0$ 20 le cm.
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$ 15 le cm.
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ le cm.
Annonces judiciaires et légales. 1$ 50 le cm.
On traite à forfait pour les contrats importants.

TARIF

	Indochine	Chine	Siam	Japon	Europe	Amérique
Un an	6$ 00	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Six mois	3.00	3.50	3.20	3.20	3.50	4.50
Trois mois	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Un mois	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Hậu-vận máy-bay của Đông-pháp

(*Tiếp theo*)

Tàu bay chẳng những chỉ có ích cho việc vận-tải các hành-khách cần phải hà tiện thời-giờ và những thư từ khẩn cấp thôi đâu, lại giúp được nhiều việc tối yếu nữa. Nay hãy kể mấy điều sau này:

Trong khi tranh-chiến các tàu bay đã giúp cho việc họa đồ bằng ảnh chụp ở trên không, ngày nay cái nghề chụp ảnh ấy đã tuyệt xảo rồi thì có thể dùng vào việc đạc điền thổ cho những vùng khó đạc bằng dây bằng thước. Dù một xứ khó đi đến đâu, tàu bay chỉ trong giây phút cũng đạc được hết. Cũng có nơi tàu bay lại giúp cho việc đánh thuế nữa, như ở phía nam Á-nhi-nhiệt có cái lệ đánh thuế cây mà cây thì rất khó đếm. Thế mà dùng phép chụp ảnh bằng máy bay thì không sai cây nào.

Các máy bay trong khi chiến-tranh dùng để chở tạc-đạn thì bây giờ lại hóa ra tàu để chở những người ốm đau, hoặc bị thương ở nơi xa cần đem về nhà thương điều trị. Xa đến đâu cũng chỉ vài giờ đồng hồ là đưa người đau về đến nhà thương. Như trong trận Syrie năm ngoái, quan Nguyên-soái Gouraud có thuật chuyện lại rằng có đến 30 người lính bị trọng-thương mà nếu phải dùng cách vận-tải thường để chở vào nhà thương thì ít ra cũng phải ba tuần lễ mới đến nơi, thế mà nhờ có một đội máy-bay, chỉ trong 6 giờ đồng hồ là đem chở được hết.

Còn việc ích-lợi của sự vận-tải lương thực thì nên kể một chuyện sau này:

Mấy năm trước ở bên Maroc có một cái đồn quân lính bị một đảng nổi loạn vây rất là nguy hiểm, muốn cấn quân ở đồn khác đến cứu thì ít ra cũng phải đôi ba tuần lễ mới đến nơi. Bọn nguy biết thế, liền chiếm lấy cái giếng nước ở gần, chắc rằng thế nào quân lính cũng chết dần vì không có nước tải nào sống được ba tuần lễ. Nhưng mấy hôm sau nhận được vô-tuyến báo tin, thì bỗng đưng một chiếc máy bay vù vù bay đến lượn quanh trên đồn rồi thả xuống bốn năm cái bì tó, quân lính kéo ra xem thì thấy toàn nước-đá, bấy giờ mới reo lên là khỏi chết rồi.

Mấy hôm sau, chiếc máy ấy hôm nào cũng bay đến, bữa thì mang nước-đá, bữa thì mang bánh, mang thịt, còn những chiếc máy khác thì ném tạc-đạn xuống trận-địa của giặc, mãi cho đến khi tướng nổi phải ra hàng mới thôi. Thành thử đạo quân ở đồn khác đến cứu, khi tới nơi không phải bắn một phát súng nào.

Đó là nói sự ích chung của các phi-cơ tuyệt xảo của nước Pháp ngày nay, còn về phần Đông-pháp ta thì thế nào?

Ở Đông-pháp tuy chưa đặt những đường vận-tải không trung như nước Pháp cùng những thuộc-địa khác, nhưng cái vấn-đề ấy, Chính-phủ cũng các phi-hành gia đã để tâm khảo sát từ mấy năm trước rồi, ta có thể nói rằng chẳng bao lâu nữa cuộc vận-tải không trung ở Đông-pháp sẽ vận được cái thời kỳ thực-hành vậy.

Việc ấy nguyên khởi xướng từ quan Toàn quyền Sarraut. Các đạo binh ở Đông-pháp có mấy bay là từ năm 1917 vì thủy, nhưng máy lúc bấy giờ chưa được mấy cái là hảo hạng.

Ai cũng nhớ rằng hồi quan Thống-đốc Le Gallen lên quyền Toàn-quyền thì ngài cũng chú ý đến việc ấy lắm. Bởi vậy ngài có thân hành cới máy qua vùng Ai-lao mà vào Saigon để có thể dự định cái chương-trình phải làm và biết được cái kết quả mai sau là thế nào.

Đến đầu năm kia đã thấy một nhà Pháp thương phải hai phi-hành-gia sang Lào để khảo sát việc dựng một đường không trung từ Vinh đến miền sông Mê kông và đầu năm ngoái thì đã gửi ở Pháp sang một chiếc máy.

Đến năm 1920 thì đạo phi-cơ của nhà binh Đông-pháp mới thực tổ chức xong, vừa phi cơ vừa thủy-phi cơ được hơn mười chiếc, từ Nam chí Bắc bay thử mọi nơi, nhất là từ Vinh đến Tha-khek (Ai lao) qua rặng núi Trường-sơn và theo dọc thung lũng Mékong và từ Tha-khek đến Vientiane và Tha-khek đến Saigon, ngày nào ngoài lại bay sang cả kinh thành Bangkok của nước Xiêm la, bởi vậy mà trong ngày kỷ niệm đình-chiến vừa rồi các phi cơ của Xiêm cũng tổ tình thân-ái với Đại-pháp mà đến dự lễ ở Hanoi.

Hiện ở nước Pháp đã có một hội buôn định lập một công-ty vận tải bằng máy bay ở miền Viễn đông, chủ ý là để trưng các việc vận-tải thư từ hàng hóa, việc đạc điền ở Đông-pháp bằng máy ảnh, việc khảo sát về ngư-nghiệp, việc buôn máy cho các xứ Viễn-đông, việc dựng trường dạy người học máy, chữa máy, vân vân.

Nếu hội ấy mà dựng xong thì hai đường thành lập trước nhất là đường Saigon đi Vientiane, Luang-Prabang, đi thủy-phi cơ theo dọc sông Mékong thì phải hơn hai nghìn kilomètres mà đi đường không-trung thì trong khoảng một nghìn tấm trăm kilomètres là cùng. Rồi đến đường Vinh đi Napé, Tha-khek bằng phi-cơ, dài có 180 kilomètres là đường nội vịnh Bắc-kỳ với đoạn lớn nhất của sông Mékong. Cái đường Vinh-Thakhek này tức là một đoạn của đọc đường từ Quảng-đông đến Xiêm-la, mà đoạn ấy thì qua Quảng-châu-loan, Moncay, Haiphong, Vinh, Napé, Thakhek và Roy-Ed (Xiêm-la).

Sự ích-lợi của những đường không-trung ấy không cần phải chứng minh nữa: nào là thư rút được bao nhiêu thời giờ, nào là giúp cho việc chính trị việc quân thứ việc kinh-tế biết bao mà kể. Hãy kể một điều thì đủ này thì rõ vậy: Như sáng Luang-Prabang là kinh-đô Thượng-lao, từ vịnh Bắc-kỳ mà khởi-hành, hoặc qua sông Mékong hoặc qua miền Thượng-du thì theo cách vận tải bây giờ phải ngót hai tháng mới tới, thế mà đi bằng máy bay thì chỉ độ 3 giờ là cùng. Cứ một việc chữa bệnh thì máy bay cũng được việc lắm rồi; bây giờ vì thử ở những vùng. Thượng-lao bay là thượng-du Bắc-kỳ có người ốm nặng mà cần phải đưa về Hanoi, thì đành chịu chết, nhưng nếu có tàu bay thì chỉ trong vài giờ đồng hồ là cứu được khỏi sự nguy-hiểm.

Nghề phi-cơ của nước Pháp ngày nay đã tấn-bộ gần đến cực điểm, được tiếng khen của hoàn cầu, đến nỗi các nước tân bang với ta đây cũng phải đến học, như là tàu bay mới về Xiêm-la vừa tập ở Bạch-mai mới về được may bữa nay cũng là người Trung-hoa ở Vân-nam hiện còn tập sự tại trường máy Bạch-mai nữa, đợi cho đến ngày máy thừa tại Pháp đem sang thì tinh-nghệ mà bay về.

Mấy mươi năm trước, các cụ ta nghe nói cái xe-hỏa xe-hơi đã cho là những sự huyễn-ảo, vì thử lúc bây giờ nói đến những cái máy nó mang người ta lên lưng chừng trời thì có lẽ các cụ cho là lời huyễn hoặc quá chuyện Thầy-tinh dâng nước lên nói mà giao-chiến với Sơn-tinh. Vậy mà mươi năm nay chẳng những có máy tự-động lên trời, mà bây giờ lại có nhà chế được thuyền buồm bay trên trời không dùng máy tự-động, chẳng khác gì một cái thuyền buồm bơi ở dòng sông vậy. Các thuyền không-trung ấy hiện hãy còn phải khảo nghiệm chưa thực dụng được như các máy bay, nhưng người ta đã có trí sáng tạo thì phải có trí cải-lương, có trí cải-lương thì tất được như lòng sở nguyện. Hiện Đông-pháp chưa dám mong có những thuyền không máy ấy, nhưng mong cho đường không-trung chạy bằng máy bay chóng hoàn thành thì không phải là một điều mong xa vậy.

V. Đ

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 30 Novembre 1922

Về cuộc hội-nghị Bruxelles

M. Bonar Law đã báo cho quan Đại-sứ nước Pháp ở Londres biết rằng ngài hẹn về công-việc nghị-viện họ hẹn người thứ tháng Décembre ngài chưa có thể khởi-hành ở nước Anh được. M. Poincaré có nói rằng: trong tuần lễ sau ngài có thể thương nghị với M. Bonar Law về cái chương trình trong cuộc hội-nghị tài chánh của Đồng-minh tại Bruxelles. Báo *Le Temps* có nói: Chánh-phủ Đại-pháp đương đem tâm về việc dự định cuộc hội-nghị Bruxelles. Trong các cuộc hội-nghị các quan thượng-thư có bàn bạc đến mọi việc xảy ra trong cuộc hội-nghị ấy. Chánh-phủ sẽ trù tính mọi việc cho M. Masseiihi và M. Theunis cũng về dự cuộc hội-nghị riêng cùng hai quan Poincaré và Bonar Law.

Tại Thượng-nghị-viện

Sáng hôm thứ tư, Thượng-nghị-viện đã bắt đầu xét đến sổ chi thu về bộ chiến tranh. Nghị-viện đã nghe M. Calary Lamelaire là viên-chức viên trình bày mọi lẽ

Việc nước Hy-lạp

Năm quan thượng thư cũ nước Hy-lạp: Gounaris, Stratos, Protopapadakis, Baltazzi, Théodokis và quan đại tướng Hadjanestis đã bị bắn, theo như lời của tòa án binh kết-án. Quan thầy quân đô-đốc Goudas và quan bộ binh tướng-quân Stratelos bị án tổng giam chung-thân.

Nước Anh với nước Hy-lạp

M. Lindley, là đại-sứ nước Anh ở Athènes đã báo cho chánh-phủ Hy-lạp biết rằng chánh-phủ ấy tuyệt giao với nước ấy-lạp.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đồng-minh

Các báo nói tin đồn rằng về nước Anh tuyệt-giao với nước Hy-lạp mà các phái-viên nước Anh không thể hội-nghị với các phái-viên Hy-lạp nữa là một tin đồn sai.

Tin nói M. Venizelos từ chức cũng đã công-bố rằng đó là một tin đồn sai.

Phụ-bản coi về việc địa-hạt, và việc binh-vụ, do tướng-quân Weygand chủ-tọa, quyết nghị rằng các đảo trong bể Egée sẽ bỏ các đồn binh đi.

Ismet Pacha có xin với tiền-bạn coi về việc phân phát trái khoản của nước Thổ-nhĩ-kỳ rằng các trái khoản sẽ quản-phân cho nước Thổ về các nước đã chiếm lấy đất cát của nước Thổ cả cũng phải chịu.

M. Benis tới Lausanne, đã hội-nghị với MM. Nintchitch và Duca về công việc của các nước về cuộc Điều đồng-minh.

Phái-bộ nước Nga do M. Tchicherine chủ-trương đã tới Berlin ngày hôm thứ năm. Có M. Krassine và nhiều người khác sẽ đến sau. Trong phái-bộ hiện có chín viên giám định.

Thời-tiết ở Đại-pháp

Ở các nơi đồng-bằng ở nước Pháp đã có tuyết, như vậy thì tuyết sớm một tháng.

Việc nước Anh

Hội-đồng các quan thượng-thư nước Anh đã xét về cái tình-trạng công việc bồi việc nước Anh tuyệt-giao với nước Hy-lạp mà gây nên. Hội-đồng định đợi xem công việc xong đôi ra làm sao rồi mới quyết nghị.

Quan Clémenceau tại Hoa-kỳ

Quan Clémenceau có diễn thuyết tại Chicago. Số người đến nghe có tới 5 000 người. Ngài có nói: Công việc của Hoa kỳ trước kia làm nhiều quá, đến nay Hoa kỳ lại làm ít quá. Lòng chung tôi vẫn tưởng rằng nước Đức bồi thường những sự tổn thiệt cho chúng tôi, mà nước Đức vẫn không bồi thường. Có người nói: Chúng tôi muốn làm cho nước Đức phải lụn bại, nhưng không ai lại muốn cho một người phụ trái của mình phải lụn bại bao giờ. Hiện nay nước Đức vẫn dự việc chiến-tranh. Các ngài cứ đến các học hiệu nước Đức mà xem, thì các ngài sẽ biết ở đấy họ vẫn cổ lộng sự ghen ghét với nước Pháp. Ở nước Pháp, chúng tôi, không bao giờ có những việc ấy.

Sau quan Clémenceau nói kết luận như sau này: Các ngài đã tin người bại của về việc Âu-châu. Vậy nay tôi muốn khuyên các ngài lưu tâm đến việc Âu-châu, chứa là một tôi nói đúng với tư-tưởng của tất cả nhiều dân Đại-pháp vậy.

Việc nước Đức

Báo *Times* nói rằng các chánh-phủ Đồng-minh có gửi cho chánh-phủ nước Đức một bức thư tối lễ rất kịch liệt trách nước ấy về việc bành thích mấy viên tướng võ thuộc về cho phái-bộ kiểm duyệt của Đồng-minh.

Chánh phủ nước Anh cũng bàn đồng tình với tiệt quốc Đồng-minh về việc Đức bắt người người quốc hễ trú ngụ hoặc là đi qua nước Đức phải tuân theo các thể lệ riêng.

Ở Berlin có tin đến nói rằng hội-đồng bồi-thường đã bắt chánh-phủ Đức bắt các khoản mấy nghìn triệu marks dự tính trong ngân sách để dùng vào việc tạo tác đội hải-thuyền. Lúc chánh-phủ Đức dự tính khoản ấy giấu không cho hội-đồng Bảo-chứng được biết.

Thị-giá quốc-trái: 3 %. 59. — 5 %. 1915 1916 76.25. — 4 %. 1918 62.70 5 %. 1920 67.20. — 6 %. 1920 91.82

Tin Trung-hoa

Ngày 20 Novembre 1922

Tin Hạ-môn

Tang-tri Bình sư trưởng thu sang giới của Lý-hạo Cơ, Lý và Cao-toàn-Trung bỏ trốn, địa phương đã được an tĩnh. Lại có tin rằng Tiền-đa, Pad điền, An-khê và Đức-hóa đều đã thất hãm.

Tin Dinh-châu

Dinh-châu toàn-thành bị cướp, phí đảng chia là 4 đội đi tuần tiễu cướp được tài-vật đều vận tải về phía tây-nam. Lại có một toán đi về mặt Tam-hà, cướp lấy tài vật rồi rút sang Hoắc khẩu.

Tham nghị-viện

Tham-nghị-viện tuyển thêm chế-biến khởi-thảo-viên 15 người.

Tin Phúc-châu

Quân Hoàng-đại-Vĩ liên-hợp với các tỉnh tự trị quân để đánh Toàn-châu, cùng toán quân của Lý-hậu-Cơ giao chiến. Quân Cao-toàn-Trung trước liên hợp với Tang-tri-Bình, hiện nay lại chống cự lẫn. Tang đem quân vây đánh Hạ-môn, nhân dân Hạ-môn đều lấy làm kinh hãi.

Tin Tất-trấn-Sâng

Tất-trấn-Sâng điện tưu Vương-Vĩnh-Toàn ở lại, và cấm quân Thường-đức Thịnh của Sài thành-Hoàn sai đến, không được vào Phúc-kiến, quân Thường-đức-Thịnh mới đến ven tỉnh Phúc-kiến thì tiếp được điện tín ở Bắc kinh bảo hãy tạm đóng lại để đợi hậu-mệnh.

Tin Bắt nghị viện

Dân Bắt nghị viện tuyển ngôn không nhận hiện tại quốc-hội, nên phải trước giải quyết cái vấn-đề bản thân pháp-luật và nghiêm-trách Trần-tấc-Dân, cớ gì lại khai-đoạn gia nhập chính trị thảo luận hội.

Ngày 21 Novembre 1922

Nga-Mông điều-ước

Ngoại-giao-bộ thanh minh cái điều ước của Nga-Mông tự lập với nhau, cũng là vô hiệu mà thôi.

Tin Thanh đảo

Tại Thanh-đảo sắp đặt địa kiểm-sảnh, Uy-hải-vệ có đặt phân-sảnh

Việc Nội-các

Lê-nguyên-Hồng triệu Thang-thương-Minh về Bắc-kinh. Có tin đồn 1 bang sẽ chiếm một địa-vị ở trong tòa Nội-các mới.

Tin Lý-hậu-Cơ

Lý hậu Cơ tới Hạ-môn, Cao-toàn-Trung đón mới lên bộ.

Bưu-điện tăng giá

Trương-tác-Lâm phán đối việc bưu-điện tăng giá, tại Đông tam-tỉnh vẫn chưa thực hành.

Quốc-vụ-viện

Bắc-kinh quốc-vụ-viện một điện cho Tào-Côn và Ngô-bội-Phu hỏi chức Biện-trưởng nên dùng người nào. Đợi khi tiếp được phúc-điện bấy giờ sẽ định.

Tân-công trái

Giao-thông-bộ định phát hành tân công-trái, lấy bưu-điện tăng giá làm bảo chứng kim, sắp đem thuyết-minh để trình các nghị.

Tin Vương vĩnh-Toàn

Tất-trấn-Bâng điện về Bắc-kinh dùng Vương-vĩnh-Toàn đốc-biện quân-vụ. Vương-vĩnh-Toàn cũng điện về Bắc-kinh nói xin cùng Tất-trấn-Bâng cùng dây-tri trật-tự.

Thượng-hải thư nghiệp

Thượng-hải Thư-nghiệp xin miễn tăng bưu-phí, đã bị Cao-bông-An phê bác, nay khai hội Thảo-luận quyết định trực-tranh.

Sở vô-tuyến-điện Lafayette

Mỗi ngày ta được đọc vô-tuyến-điện ở Bordeaux gửi đến, chắc hẳn nhiều bạn đọc báo cũng muốn biết nhà vô-tuyến điện ở đấy thế nào, vậy sau đây xin thuật qua lại công việc xây dựng nhà máy ấy, trước cũng không phải là một việc vô ích vậy.

Sở vô-tuyến-điện ấy dựng ở Croix d'Hins, phía tây-nam thành Bordeaux. Nguyên năm 1917, nước Hoa-kỳ vào việc với Đồng-minh, đem quân lính sang nước Pháp để đánh nhau với nước Đức, nên chánh-phủ Đại-pháp phải lo tổ-chức đường thông tin với châu Mỹ cho được tiện lợi. Lúc bấy giờ tàu ngầm lại đương độ độ, đường giây thép không được chắc chắn chút nào. Nước Pháp đã có nhà vô-tuyến Doual, Lyon và Nantes, nhưng điện tín bấy giờ đi lại đã nhiều lắm, ngỏ khi đường giây thép bị mất ngắn, các nhà vô tuyến lấy cũng không có thể kiêm thêm việc nữa. Vả các sở vô-tuyến-điện ấy sức cũng yếu, gửi tin đi xa quá không được chắc chắn được lắm.

Vì vậy chánh-phủ phải trù việc cải-lương lại cách thông tin bằng vô-tuyến-điện cho được tiện lợi. Một đường là tăng sức điện, và nối thêm một sở vô-tuyến Lyon, một đường dựng bằng một sở vô-tuyến mới, sức thật mạnh, cột thực cao. Chánh-phủ định thi hành cả hai phương-sách ấy. Nhưng cái cách thứ hai có thể thực hành mau chóng hơn, nên chánh-phủ bắt đầu khởi-công ngay việc ấy.

Vậy chánh-phủ định dựng một sở vô-tuyến mới ở vào khoảng giữa Bordeaux và Arcachon, vì ở đấy gần chỗ cơ-sở hải thuyền của nước Hoa kỳ gần một thành phố lớn và lại gần nhà ga La Croix d'Hins, không ngại quân-lính bên tàu hại được, thực là một nơi tiện lợi đủ mọi đường. Về ở đấy đất rộng và rẻ, không ra bề làm mà lại là một khu đồng bằng giản điện rất tốt.

Chánh-phủ Đại-pháp và chánh-phủ Hoa kỳ hai bên chia nhau công việc cùng làm, chánh-phủ Đại-pháp thì cang đáng việc xây đắt cốt dựng nhà máy, việc đạo đất dựng cột, việc đề nền làm nhà vân vân, còn chánh-phủ Hoa-kỳ thì phải chế tạo các cột sắt, các máy vòng kiềng, chở từ Hoa-kỳ sang Pháp, và dựng cột với máy ấy lên.

Đến ngày đình chiến thì công việc của nước Pháp trừ ra nhà cửa là chưa làm, còn các việc khác đã làm xong cả; công việc của chánh-phủ Hoa-kỳ thì trong làm cái cột, năm cái đã cất dần làm, có ít những cơ-khí khác thì đã mang đến nơi cả rồi. Lúc bấy giờ công việc không cần làm nữa thì chính-phủ Hoa-kỳ xin rằng một đường thì nhượng các cơ khí cho chánh-phủ Đại-pháp, một đường thì cất dần làm, có ít những cơ-khí khác thì chánh-phủ Đại-pháp thì mua làm nốt công việc đã dùng ở đường giây thép đi qua Đại-tây-dương nước Pháp không có mấy cái, nên ngày 11 Février 1919 bộ Chiến-tranh Đại-pháp có ký một bản giao nước riêng với bộ Hải-thuyền về việc ấy.

Lúc bấy giờ 760 người lính Hoa kỳ làm việc ở đấy trở về nước, chánh-phủ Đại-pháp lại phái lính thợ khác thay vào, nên công việc phải hoãn

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

mất ít lâu, mãi đến ngày tháng Mars 1919 mới lại làm việc. Nhưng ừ đấy trở đi, thì công việc nhanh nhẹn lắm, đến tháng Novembre năm 1919 thì các cột dựng xong ; đến tháng Avril 1920 thì các cơ-khí đã dùng được ; đến tháng Août 1920 thì bắt đầu thí-nghiệm. Công việc thí-nghiệm cả thảy ba tháng mới xong.

Đến ngày 18 Décembre thì làm lễ khánh-thành. Theo như lời chánh-phủ Hoa-kỳ xin, thì sở vô-tuyến-điện ấy đặt tên là Lafayette. Nhà máy bây giờ đúng như bản địa-đồ của hai chánh-phủ dự-thảo từ trước, chỉ trừ ra các nhà cửa định làm cho các viên chức dịch ở là không làm mà thôi.

Sở vô tuyến ấy có tám cái cột, mỗi cái cao là 250 thước, dựng làm hai dãy đăng đối nhau, cách nhau là 400 thước. Các cột ấy cũng giống như cái kiểu tháp Eiffel, nhưng mỗi cột chỉ có ba chân mà lại nhẹ hơn nhiều (500 tấn). Cái đế ở dưới đẹp đẽ nhẹ nhàng mà chắc chắn lắm.

Lưới thép chăng trên cũng giống như lưới chăng ở các cột tại sở vô-tuyến ở Lyon, làm theo một kiểu có thể chuyền được những luồng điện rất dài. Trong lưới ấy cả thảy có mười sáu giây, căng ra chiều rộng được 400 và chiều dài được 1.200 thước. Các máy vòng kiềng của công-ty Fédéral Compagny, kiểu khéo và sức khỏe, có thể chuyền lên lưới sắt tới 500 kilo-watts điện, chứ như các máy ở Lyon chỉ có thể sinh được 100 kilowatts mà thôi. Các máy ấy có thể dùng để chuyền bảy luồng-điện khác nhau, luồng ngắn nhất là 13 850, luồng dài nhất là 23 850 thước. Mỗi khi muốn đổi luồng-điện dài ngắn khác nhau đã có máy riêng khiến rất nhanh rất dễ.

Máy trong sở ấy có hai cách dùng. Một cách dùng để phát điện đi nhanh vừa, và một cách dùng để phát điện đi nhanh lắm. Máy móc ở đây có một điều đặc-sắc là cứ ngồi trong sở chính ở Bordeaux mà có thể ấn-định được sự phát điện. Nay mai máy móc sửa sang lại có thể ngồi ở Paris mà cũng ấn định được sự phát điện. Hiện nay sở vô-tuyến Lafayette có thể chuyền được 50 tiếng trong một phút, nghĩa là nhiều gấp hai đường giây thép bể Brest-New-York. Về sau có thí-nghiệm tại các sở vô-tuyến-điện ở Mỹ-châu, ở Hawaï, ở Phi-luật-tân, và ở các đảo Thái-bình-dương thì thấy các dấu hiệu ở sở vô-tuyến điện Bordeaux gởi đến nơi thì thấy sức mạnh gấp bốn nơi thì thấy sức mạnh gấp tám các dấu hiệu ở nhà vô-tuyến Naven gởi đến. Nhờ có sở vô-tuyến ấy, từ Pháp sang Mỹ, lúc nào, mùa nào, tin tức đi lại cũng dễ. Còn như từ Pháp đến các thuộc-địa, thì tin tức gởi đi dẫu không hoàn-toàn bằng từ Pháp sang Mỹ, nhưng cũng được tiện-lợi chắc chắn hơn các nhà vô-tuyến cũ nhiều.

Nói tóm lại, nhờ có sở vô-tuyến Lafayette mà việc vô tuyến-điện tiến-bộ hơn xưa rất nhiều. Hiện nay sở vô tuyến ấy là một sở tốt nhất ở nước Pháp. Nhưng trong một năm nữa sở vô tuyến Sainte Assise ở gần Melun làm xong, thì sở vô-tuyến Lafayette lại xuống bực thứ nhì, vì sở vô-tuyến Sainte Assise sức khỏe gấp đôi sở vô-tuyến Lafayette, mỗi giờ gởi đi một số tiếng nhiều gấp tám, mà nếu gởi đến các nơi gần lại còn được gấp đôi thế nữa kia. Sở vô-tuyến Sainte-Assise đã khởi công ngày 2 Janvier năm ngoái. Lúc bấy giờ sở Croix d'Heins sẽ chuyên về việc thông-tin với Mỹ-châu, còn sở Sainte-Assise sẽ chuyên về việc thông-tin với các nước Âu-châu, nhất là với Nam-phi-châu, Úc-châu, và Á châu vậy.

L. Th.

VĂN UYỂN

Chơi Hà thành đêm hôm rằm

Thú hứng làng chơi tới thị thành.
Lại vừa gặp buổi bóng trăng thanh.
Hồ gươm sóng rợn sen chào thỏ.
Núi ngọc mây tuôn đá lộn bình.
Hoa cỏ mừng đêm không chút thẹn.
Nước non đón khách khéo đa tình.
Hồn quê những mải vui rong ruổi.
Kẻ chợ nghìn thu hội thái bình.

Thăm bạn Đông hồ

Tạt bến Đông-đồng hỏi chủ ông.
Lều tranh một mái giữa vườn hồng.
Bạn nghèo ướt át cơn mưa cũ.
Nhà khuất đìu hiu trận gió đông.
Sương lục mừng thăm còn khỏe nhỉ.
Bầu tiên ướm hỏi có đầy không.
Cùng nhau ôn lại nghề chơi dại.
Chở một thuyền trăng lượn mặt sông.

Cảnh-viêm, Đinh-gia-Hân

Tự do diễn đàn

Một phiếm-cảm cùng tân, cựu học-phái chốn hương thôn

(Tiếp theo)

Về phần trường Sơ-đẳng đây vì chưa có nơi trường ốc nhất định, nên chi còn nhiều điều ngăn trở cho sự học. Song tiện-nhân đã hết lời thuyết-minh cổ-động với ông chánh-tổng sở-tại, ông vốn là người thức-thời-vụ nên ông đã ngỏ ý cùng quan trên, để trù tính hãy tạm lập trường riêng ra một chỗ cho việc học mau được hưng-thịnh. Thật cũng là đáng mừng, đáng khen và dám mong cho ông chóng đạt tới cái mục-đích quí báu ấy.

Vậy tóm lại mà xét thì phái cựu-học ở chốn hương-thôn đối với nền học Sơ đẳng chẳng khác Tần-Việt, mà nói cho cùng, suy cho hết, trừ những người có con cho học, còn phần nhiều bao giờ dân làng vẫn có ý kính mến ông đồ hơn ông giáo. — Về chỗ này chắc có ngài hỏi : « linh tại ngã, bất linh tại ngã » còn nói chi ? — Thưa không, nào có ta-thán, trách móc chi ai đâu : chẳng qua đã nói thì nói cho hết đó thôi.

Tại sao lại quá mến ông đồ hơn ông giáo ?

Qui mến ông đồ đây không phải là vì ông đồ nhiều tuổi trác lạc, không phải là vì ông đồ học-thức yêm-thâm, mà là vì cách tiếp nhân xử-sự vậy.

Hôm nay nhà ông đàn anh có giỗ đối, ngày mai nhà bố mẹ học trò có khao cưới làm cỗ, cho đến mời ông đồ thì ông đồ dẫn bạn cũng cho học trò nghỉ mà sẵn lòng chiếu-cố ngay, lại khi rỗi rãi lúc chơi bời, khi tổ-tôm lúc tài-bàn, chén chú chén anh, đồng ý đồng điệu, ai mà chẳng quí, chẳng mến, chẳng chuộng ? Còn như ông giáo tuy có ít tuổi, nhưng không phải là không biết cách đối-phó, song ngặt vì ông giáo ở chốn hương thôn ngày nay, công việc một mình gánh vác không phải là nhỏ là ít.

Nào có phải ngày hai buổi đi trường mà đã gọi là hết nghĩa-vụ đâu ! Khi về nhà lại còn phải sửa soạn bài để dạy ngày khác, lo nghĩ cách chấn hưng cho sự học mau tấn tới, ngõ-hầu khỏi phụ lòng chánh phủ phó thác, lòng dân kỳ vọng — Nếu có gặp ngày thứ năm chủ nhật ra chăng nữa, thì cũng còn phải làm việc, hoặc xem sách đọc báo, chứ có đâu đã dám nghiễm nhiên là ông thầy rồi mà vội sao nhãng phần chính của mình ru ?

Vì thế mà ít ai được biết tính tình ông giáo, nên phần kính vì thì có ít mà phần bài bác thì có nhiều. — Lại khốn nữa là giá có đến chơi ông đàn anh nào để cổ-động việc học cho con trẻ thì các ông ấy lại lầm tưởng là mình sợ các ông ấy mà đến. Ôi ! ở đời này chỉ sợ người biết... chứ đâu đã sợ đến hạng người đó..

Nay muốn cho nền học Sơ-đẳng ở chốn thôn quê mau được hưng-thịnh cần phải sao ? Thật là bát ngát mênh mong, trăm đường nghìn lối, biết đi đường nào cho phải mà đến chốn đến nơi được ? Thiết tưởng ngoại ông giáo ra, còn cần phải có người có thế-lực đem tâm đôn-đốc, săn sóc chỉ bảo cho dân, tìm cách khích khuyến cho nhân-dân hâm-mộ đạo học thì mới mong có cơ phát đạt được. Và những việc này, tuy chánh-phủ vẫn lấy đại độ lượng mà khai-hóa cho quốc-dân, song những điều tỏa-tế chi-li sao cho xiết hết, các ông giáo cần phải giãi bày ý-kiến với quan bản-hạt, như quan phủ quan huyện để nhờ các ngài chỉ giáo cho dân các ngài cai-trị, hoặc có điều gì sức các ngài không làm nổi, quyền các ngài chưa đạt tới thì các ngài sẽ vì công ích mà thông-thuyết cùng quan trên, hầu cách dung hòa tân cựu, cho bọn thiếu-niên khỏi đến nỗi lầm đường lạc lối, ngõ-hầu cùng được dìu dắt nhau lên con đường đại lộ, là con đường văn-minh phú-cường, thì tưởng không những các ngài trọn vẹn được cái nghĩa-vụ rất lớn lao, mà đối với học-giới, nói cho phải là cái tiền-bồ của nước Việt-Nam không phải là không đáng làm bia kỷ-niệm vậy...

Mấy lời thô-thiển quê kệch mô tả ra đây, chẳng qua là một bầu nhiệt-huyết, một chút khổ-tâm của tôi đối riêng với nền học Sơ-đẳng Quảng-xán (Mỹ-lộc) vậy.

Dám mong các ngài có thế-lực thấu triệt cho những tình hình khó khăn ấy mà sớm ra tay thi-hành những phương pháp thuộc quyền các ngài vậy.

Khá mong thay ! !

Hạ-huyện, Chu-xuân Tụng

Cuộc công-thải Đông-pháp

Kỳ mở số lần thứ ba

Sáng hôm nay Hội-đồng coi việc mở số đã họp tại tòa Đốc-lý, có quan chánh sở Tài-chính Détieux chủ-tọa, MM. Géhin, đại biểu sở Ngân-khố, Lê-trung-Ngọc, tổng-đốc tòa Thượng thẩm làm hội-viên, M. Baud ở sở Tài-chính làm thư-ký.

Đúng 8 giờ rút số, những số sau này trúng giải :

Số 73.179 được hoàn lại 10.000 p.
Số 85.997 — 1.000

12 số sau này được hoàn lại 500 đồng là :

72.245	54.927	27.040
13.728	71.165	119.311
74.788	80.395	103.256
56.654	18.866	35.860

Một nghìn mười sáu số được hoàn lại 100 đồng là :

89.398	88.483	90.194	13 042
56.362	118.117	102.329	68.517
90.115	27.848	20.616	34.977
117 342	41.942	37.663	44 553
73.093	72.413	71.438	87.280
	31.190	92.948	108.282
11.377	74.449	29.256	85.887
120.168	2.240	12.620	47.533
104.982	102.250	79.770	37.246
93.157	89.951	52.552	200.64
58.16'	117.537	45 700	379.30
81.782	103 990	87.894	5.289
37.062	93.181	7.807	97.949
22.983	86.852	86.798	64.182
69.515	61 219	94.536	84.303
74.262	85.728	30.627	36.688
112 780	4.291	80.180	77.629
72.284	33.09[illegible]	120.189	86.822
39.879	3 860	118.181	98.864
22.473	83.148	174	32.939
33.674	77 160	14.187	51.504
72.721	111.627	89.652	65 055
111.317	20 701	40.696	83 334
96.722	123 381	88.350	4 874
47.496	98.203	63.650	71.236
78.918	28.957	7.950	14.984
961	67.319	92.829	37 820
66.174	1 107	19.389	6.757
84.291	68 979	38.844	28.554
6 428	73.292	119.117	114.024
15.849	24 044	71.177	52 013
81 136	78.326	105.289	60.439
6 393	9.242	13.476	113.667
67,629	19.004	121.264	122.262
11.509	85.786	103.815	61.541
22 206	71	50.135	33 201
18.929	42.684	83.396	28 551
10 900	18.109	1.230	79 092
28.173	38.156	120.971	48.003
59.910	44.426	97.070	73.412
34 106	13.757	79.343	29.034
110 890	62.620	74.935	118.993
9.832	52.355	46.930	62.159
40.997	25 864	86.448	95 218
51.754	83.779	70.202	30.718
9.719	68.498	39.351	65 726
50.873	76.871	76.278	88 954
5.279	99.283	28.274	115 969
63.365	79 369	54.503	116 394
103.049	100.858	66.436	16 299
64.107	41.810	1.014	80.624
69.423	17.207	27.035	10.225
44.425	51.	23.902	6.605
9.969	37.276	38.088	44.381
1.493	100.817	76.947	11.271
60.501	103.708	83	49.880
90 462	51.	24.548	113.815
123.588	105.305	40.930	47 091
110.766	528	92.389	116 838
105.252	27.876	114 432	69 213
77.909	54.384	26.024	45.099
115,069	120.330	9 384	3.914
58.371	58.065	13.948	111 248
99.853	63.933	6.941	49.188
110.583	107.007	9.056	7.363
89.578	670.001	77.767	48 869
69 820	67.304	107.977	97 007
44.910	76.016	82.126	60.908
72.324	7 830	77.248	36 569
13.010	43.173	108.892	51.601
64.779	59.520	48.101	119 237
67	120.884	14.180	112 438
50.794	48.225	81.788	48.587
41.603	69.112	13.057	51.527
57 726	30.001	6.539	43.427
82.593	90.	29.241	133 841
9.684	57.208	5.210	80 894
28.975	98.327	26.321	61.466
4.430	3.576	103.133	81.724
36.916	9.510	4.224	12.927
36.375	24.933	118.049	121.154
37.388	4.384	91.855	65.286
105.803	9 610	107.364	24.969
67.956	252 574	51.533	5.781
34.206	19.388	92.527	80.305
27.260	50.289	61.087	99.996
70.784	70.382	39.237	99.521
111.291	30.981	48.649	111.619
95.382	21.397	41.385	97.816
82.509	59 038	60.608	71.217
103.030	41.485	30.124	62.385
4.613	80.515	109.399	5.520
91.118	66.908	77.369	73.064
54.123	62 218	106.872	111.737
4.939	106.944	111.074	73.780
83.940	45 550	49 866	117.134
21.574	28.064	113.841	54.625
112.467	79.317	56.521	119.692
59.461	15.430	113.828	32.333
79.867	40.845	102.412	28.212
43.922	111.684	11.913	7 819
112.744	27.844	107.732	24.836
30.333	117.875	2.116	2.816
67.795	112.127	85.044	89.969
41.579	46.253	96 162	68.934
111.735	65.828	91.582	121.396
29.982	93.129	53.594	14.670
7.373	6.797	80.732	70.721
105.243	53.236	25.290	9.349
5.347	119.160	72.925	25.168
29.673	31.920	119.113	98.269
53.965	91.823	110.832	26.993
11.528	33.222	62.590	52.072
51.865	114.860	91.288	103 469
95.665	70.073	100.830	59 448
59.080	26.712	48.070	100.682
88.360	94.591	122.336	14 054
122.249	37.734	4.163	50 748
87.989	100.142	69.449	59.795
11.695	116 366	82.990	47.209
91.121	8.791	13.293	117.643
85.729	9.918	41.015	101.475
70 761	56.271	48.779	66.342
36.390	69.714	32.457	115.385
4.380	8.205	64.963	45.160
94.625	108.502	112.076	110.656
16.892	118.741	117.367	27.717
10.134	87.920	1.878	122.902
72.423	10 762	32 827	69 039
105.270	75.216	92.679	103 550
91 217	115.048	119.097	98 356
4.231	14.041	20.806	52.819
34 214	73.619	98.547	63.805
116.638	2.162	17.931	23 570
78.903	68.768	59.926	59.221
116.002	121.160	84.794	12 036
71.962	87.926	22.368	95 018
47.282	111.212	118.205	25.916
108.398	26.126	108.004	59.972
21.562	121.311	93.056	103 974
71.810	34 673	77.059	36 995
64.184	51.044	89.466	50 107
122.021	3 503	92.319	106.138
18.336	12.277	14.189	32 217
36.791	86.940	84.543	100 054
113.231	101.032	21.313	22 448
51.484	85.583	81.288	117.661
112.105	117.725	33 081	40 556
12.486	89.143	28 907	77.792
119.914	1.063	81.755	63.406
49.925	116.859	64 788	87.884
66.119	87.505	53 836	51.497
115.757	64.122	76.267	98.144
9.213	66.716	24.001	113.499
88 691	122.891	35.396	53.243
96 235	79.291	117.067	6.222
63.622	92.894	27.175	52.496
57.711	108.086	62.214	72.872
89.951	24.034	114.586	54.453
29.838	71 034	67 342	77.791
107.295	111.237	42 082	44 499
46,628	62.769	77.902	97,419
85.421	10.069	35.629	55 224
34 376	74.700	105 676	86 288
64.185	44.156	21.558	78.554
35.846	114.136	43 783	120.726
107.536	18.066	55 878	58 817
45.906	4.855	17.299	4 619
68.926	100	32.993	110 247
57.926	1.197	62 358	103,994
76.966	41 249	36 461	99.374
56.917	115.611	120.899	17 683
18.038	10.835	29.922	105 626
22.038	85.216	2.368	94.216
33.808	122.885	84.422	64.601
53.970	73.200	60.390	61.890
112.014	111.463	85.616	106.702
92.934	47.484	100.002	37.411
46 962	1.742	119.777	106 572
31.934	53.230	32 042	6.510
45.462	40.849	109.356	66,151
19 073	86.243	62.335	7.758
88.388	12.243	55.983	35.312
68.762	50.523	22.486	109.346
92.300	112.561	73.277	69.962
108.614	7.764	27.370	19.810
90 160	25.915	19.132	43.288
401.125	73.058	111.793	25.870
112.725	32.316	12.614	64.957
59.172	45.089	806	74 330
114.817	98.120	39.965	112.113
40.955	83.905	106.474	32.879
25 457	110.141	45.075	111 274
8.442	50.069	850	73.094
95.132	118.018	29.715	260
44 128	27.802	63.168	119.451
7.128	65.667	20.900	47 604
63.725	8.365	95.537	33.830
117.884	35.410	38.780	96.990
61.285	57.195	46.743	73 014
105.885	114.105	56.350	119.317
82.949	68.837	20.594	83.717
61 591	104.281	19.707	97.315
74.818	63.875	111.585	29.521
114.243	108.252	123.556	118.711
18.261	8.622	18.283	85.228
108.863	6.371	91 956	98.104
82.234	101.751	7.501	30.751
121.221	49.869	102.406	63.427
68.925	98.896	41.011	88.979
31.418	87.335	115.876	29.139
66.350	114.041	89.967	89.022
110.373	65.117	28.330	60.882
77.049	54 086	107.996	85.336
95.683	115.212	84 656	119.180
28.304	78 814	8.055	86.478
111.565	43,393	68.784	4 029
106.636	14.415	95.712	20.865
59.836	27.874	111.834	87.702
63.311	101.654	121.064	29.128
880	5.451	114.895	21.708
5.658	71 350	71.779	107.755
27.720	41.554	113.092	35.142
15.585	58.468	75.225	68.875
94.974	40.259	25.419	119 855
48.819	46.252	11.479	39.422
12.387	102.559	71 318	19 616
58.485	40.897	83.294	89.887
10.219	106.442	75.738	34.613
102.539	109.733	65 123	43.705
66.108	25 425	86.811	97.658
11.304	73.405	48 413	32.756
63.248	3.806	78.679	99.975
82.632	33.438	38.759	106.402
17.481	19.898	31.583	19.924
72.050	27.974	108 823	72.531
10.037	12.734	44.308	61.543
73 400	122.614	121.516	5.685
34.174	38.527	77.284	68.834
112.480	77.918	35.842	104.438
34.164	1.419	100.393	75 821
53.865	114.662	31.160	36.520
3.062	95.970	85.560	81.661
102.632	61.569	104.249	79.772
44.366	97.728	44.220	102.355
98.347	18.919	110.074	82.755
4.570	56.664	75.289	63.737
66.691	55.559	93.681	113.606
10.828	97.123	1.136	41.367
93.446	60.549	55.922	106.557
69.861	71.915	21.136	93.114

VIỆC HANOI

Quí thể quan Toàn quyền Maurice Long. — Điện tin ở Colombo ngày 29 Novembre gửi về có báo rằng cứ như lời các quan thầy thuốc thì quí thể quan Toàn-quyền Long mỗi ngày thêm mạnh dần.

Quan Toàn-quyền thực thụ gửi lời cảm tạ tất cả các nhà đã tỏ lòng luyến ái ngài trong dịp ấy.

Cuộc Đấu-xảo canh-nông cũng hoãn. — Cuộc Đấu-xảo canh-nông hôm nọ đã có lệnh cứ mở theo như ngày đã định trước, nhưng nay quan Thống-sứ lại vừa thông tư cho các quan đầu tỉnh tờ điện-tín sau này :

Bản-chức có lời bá cáo để các ngài biết rằng cuộc Đấu-xảo canh-nông hoãn đến ngày 15 Décembre và đến ngày 18 thì đóng cửa. Ngày nhận các súc vật vào trường Đấu-xảo định là 15 Décembre.

Đường Saigon Khánh-hòa đã tu bổ lại. — Quãng đường từ Saigon đi Khánh-hòa ở kilomètre 380+400 bị hư trước thì từ ngày 29 Novembre đã sửa lại như thường rồi.

Ai tín. — M. Tandil, tòng sự tại văn-phòng quan Thống-sứ vừa tạ thế sáng hôm qua tại tư-thất ngài ở dốc hàng Gà. Được tin ấy, ai cũng lấy làm rụng-rời, vì hôm trước, ông đi làm và coi bộ còn tráng kiện lắm.

Sáng hôm nay đã cất đám an táng tại nghĩa-địa Tây. Các quí quan đi đưa rất đông, nhất là các quan trong phủ Thống sứ không thiếu mấy vị. Quan Toàn-quyền có cử quan ba Fillion đi đưa đám.

Bản-quán có lời chia buồn với qui-quyến.

* *

Bản-quán được tin buồn rằng M. Phùng-quốc-Chí, Tri-huyện Võ-tiến, nghỉ dưỡng bệnh tại nhà riêng ở phố Khách tỉnh Hưng-yên tạ thế ngày 30 Novembre. Đến hôm chủ-nhật 3 Décembre này hồi 14 giờ sẽ cất đám.

Năm nay ông hưởng thọ 53 tuổi.

Bản-quán xin có lời viếng ông, và chia buồn với qui-quyến.

* *

Bản-quán lại được tin buồn rằng Cụ Lê-kim-Đính, là thân-phụ ông Lê-văn Tân, giáo học sung chức thơ-ký tại nha Học-chính Bắc-kỳ, tạ thế ngày hôm nay 1er Décembre tại số nhà 14 phố Amiral Courbet, Haiphong.

Đến ngày chủ-nhật 3 Décembre sẽ an-táng tại nghĩa-địa Đồng-thiện.

Bản-quán có lời kính viếng cụ và chia buồn với ông Lê-văn-Tân cùng qui-quyến.

Hội ái-hữu của các tân cựu học sinh trường Cao đẳng. — Hội ái-hữu của các tân cựu học sinh trường Cao-đẳng họp kỳ đại hội đồng vừa rồi đã bầu M. Vũ-văn-Nhạc tham tá nha Học-chính Đông-pháp làm hội trưởng.

Dịch tễ bội-tinh của chánh-phủ Vân-nam. — Quan Đô-đốc Đường-kế-Nghiêu ở Vân nam vừa thưởng Dịch-tễ bội tinh (Médaille des Epidémies) hạng nhất cho quan bác-sĩ Tardieu, chánh nhà thương của Pháp ở Mông-tự và bội-tinh hạng ba cho M. Đỗ-đăng-Phan thầy thuốc thì sai. M. Trần trọng-Thuần khán bộ thượng hạng, vì các nhà y-học ấy đã tỏ lòng mẫn cán và tận trung chữa bệnh dịch sốt rét đỏ người (scalartine) ở tỉnh ấy trong đầu năm nay.

Chắc độc-giả còn nhớ rằng quan Docteur Nouillac và hai quan thầy thuốc Bùi-v-Quí, Bùi-v-Khang ở Vân-nam phủ độ trước cũng được thưởng như vậy.

Hàng diêm nào bán xu rưỡi một bao là kẻ ăn cắp — Nha Thương-chính Đông-pháp có gửi cho bản-quán tờ lai cảo sau này :

Nghị-định ngày 27 Octobre 1922 vừa tăng thuế diêm lên, nhưng cái nghị-định mới ấy đến đầu tháng giêng năm 1923 mới thi-hành, vậy thì không có lý nào lại tăng cái giá bán lẻ hơn một xu một bao được, vì rằng những nhà làm diêm phải chịu cái thuế ấy đã cam đoan xin giữ nguyên cái giá bán cất như bây giờ.

Cho được tiện hơn thì các bao diêm được làm bé hơn, nhưng bao giờ ít ra cũng phải đủ 50 cái diêm.

Các hàng bán lẻ mà có chực tăng giá bán lên thì chỉ là do cái lòng tham muốn ăn lợi nhiều mà thôi, vậy thì những nhà mua diêm không nên đến các hàng ấy nữa ; vì phàm các nhà thực thà ở đâu cũng vẫn bán nguyên cái giá một xu một bao như cũ.

Danh dự bội tinh. — MM. Trần-nguyên Thọ và Trần-văn-Lai làm tại đồn-điền chợ Gành đều được thưởng Danh dự bội tinh bạc hạng nhì.

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm qua tòa Tượng thẩm xử những việc này:

Hành hung. — Vì chuyện công nợ mà tên Ng-văn-Hóa và Ng văn-Hương cãi nhau với người đàn-bà tên là Quít rồi cầm gậy đánh người đàn-bà ấy gẫy một ngón tay. Tòa Nam-án tỉnh Vĩnh-yên phạt tên Hóa, tên Hương mỗi tên 5 đồng án treo, Tòa Thượng-thẩm hoãn lại để nghị án.

Ăn cắp thuyền. — Lũ tên Đinh-v-Bang thấy mấy người đàn-bà đi chợ về xuống thuyền, chắc là có tiền, bèn theo mãi đến chỗ vắng rồi kéo nhau xuống ăn cướp. Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt tên Đinh-văn Bàm và Ng văn-Hồi mỗi tên 5 năm khổ-sai. Tòa Thượng-thẩm y án.

Lý trưởng làm xằng. — Ngô-xuân-Hùng là lý-trưởng nhân thù một người làng, một hôm tự nhiên vào nhà người ấy bắt mang ra điếm làm biên bản vu là đánh bạc. Quan xét ra là tên Lý-trưởng ấy làm biên bản láo, tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Lý-trưởng 1 tháng tù án treo về tội khai man và tự tiện bắt người. Tòa Thượng-thẩm giảm phạt 10 đồng bạc thôi.

Đánh chết người. — Tên Ng-v-Kỳ bắt được tên Thông ăn cắp lá của nó, lấy gậy đánh vào đầu tên Thông, chẳng may phải chỗ phạm quay ra chết. Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên Ng-v-Kỳ 3 năm tù về tội đánh chết người. Tòa Thượng-thẩm hoãn lại để nghị-án.

Bán quốc-trái của công dân. — Tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên phạt tên Chu-văn Duy 50p.00 về tội bán quốc-trái của công-dân và bắt tên ấy phải bồi 160 đồng trả dân. Tòa Thượng-thẩm tha tên Chu-văn Duy vì xét ra là tên ấy bán quốc trái về việc công-dân chứ không phải về việc tư.

Ỷ quyền làm xằng. — Tên Hoàng-đình Khai là lính bỏ đồn đi không xin phép. Lúc đi dọc đường gặp một người bán nón, hỏi thẻ tùy thân. Khi người nhà quê đưa thẻ cho xem thời tên lính giữ lấy đòi một đồng bạc mới giả thẻ. Người nhà quê chỉ có 5 hào, đưa cho, tên lính nhận rồi lại đưa thẻ tên của người khác cho người nhà quê. Tòa Nam án tỉnh Thái-nguyên phạt Hoàng-đình-Khai 3 năm tù và mất dân-quyền trong 20 năm, về tội bỏ đồn đi không xin phép quan trên, tội hối lộ và tội ỷ quyền làm xằng. Tòa Thượng-thẩm giảm tội xuống 10 tháng tù.

Hỏi tại bản-quán

Muốn bán một khu ruộng 300 mẫu thực-điền, phần nhiều cấy được cả hai vụ, và hơn 100 mẫu còn hoang.

Khu ruộng này không bao giờ cạn và lụt cả, vì có đồi bao xung quanh và mương phai để lấy nước. 3360

Hội Hồng-thập-tự. — Sổ quyên ở Vinh lần thứ nhì (Tiếp theo) :

MM. Trần-v-Tuyết 3 p ; Phạm-v-Phi & C 30 p ; Mme Nho-Nam 5 p ; MM. Nghĩa 2 p ; Phan-hữu-Bình 2 p ; Đoàn-đình-Thao 10 p ; Đạt-Kỳ 2 p ; Trần-Tam 2 p ; Phan Bát 2 p ; Phan-Tình 2 p ; Cát-Lợi 1 p ; Nghiêm-phú-Quí 1 p ; Hậu-Thái 1 p ; Vĩnh-hưng-Long 1 p ; Trần-v-Mỗ 1 p ; Dương-Hy 1 p ; Phạm-v-Hữu 1 p ; Mme Oai 2 p ; Giao 1 p ; Tạ-v Kỳ 3 p ; Thuận-Đức 1 p ; Ng-v-Lạc 2 p ; Tống khắc-Hán 2 p ; Ng-v-Bình 1 p ; Ng-trọng-Tân 1 p ; Đào-phong-Dương 2 p ; Lê-văn Dậu 5 p ; Trần-minh-Hoan 1 p ; Lục-an-Lan 2p ; Tân-hòa 1p; Lê-huy-Túc 1 p ; Phan-ba-Tuấn 3 p; Trần-Mô 1p ; Hậu-Hoa 1 p ; Đặng thị-Hội 1 p ; Đông-Văn 1 p ; Thạch-thị-Tư 1 p ; Phạm-mỹ-Lợi 5 p ; Han - Can 10 p ; Mỹ-Lợi 3 p ; Thái-Văn 1 p ; Trần-quang Hưng 1 p ; Đinh-Quỳnh 1 p ; Quảng-Lợi 1 p ; Ng-đình-Quế 1 p ; Ng-văn-Phúc 1 p ; Trần thị-Mai 2 p ; Vương-Can 1 p; Đỗ-v-Hiền 1 p ; Đào-v-Long 1 p ; Tư-Do 1 p ; Trần-đình-Hoè 1 p ; Công-Kỳ 1 p ; Ngô-xuân-Lan 2 p ; Phú 1 p ; Vũ-ngọc-Triều 3 p ; Trần-v-Liên 1 p ; Ng-ngọc Liên 5 p ; Đàm-Hội 1 p ; Ng-Hai 1 p ; Ngô-v-Trác 1 p ; Lê-thế-Duy 2 p ; Võ-Ngô 1 p ; Ng-thị Can 1 p ; Ng-đình-Tuấn 2 p ; Ng-văn-Khiết 5 p.

Sổ quyên ở Hanoi

Hàng Buồm : MM. Lộng-Phát 2 p ; Kinh-Nam 2 p ; Tư-lạc-Hiên 1 p ; Phong-tác-Chân 1 p ; Kuan-ích-Ký 1 p.

Hàng Ngang : Tchi-Cheong 1 p ; An-Wo-Cheong 1 p ; Kuang-Seng-

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

ĐỒNG HỒ
đeo tay kiểu vuông
BỌC VÀNG,
BẢO HÀNH 10 NĂM
Máy chạy tốt
nhất hạng
Mặt và kim
có chất ép quang
Giá. . . . . 8 $ 50
Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2009

Hỏi kẻ phải đau

Hãy hỏi các người Nam Việt phải đau nguy, phải nghỉ làm, phải đau khi quên uống thuốc không phải thường, hoặc là đã chữa thuốc nhờ nó nó này khỏi thường người phải đau khi quên đã kinh niên, nước phải đau ở phải : hãy hỏi các người phải những lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Đành đau phải, trước khi tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhược tôn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau này không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có biết không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm sửa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ sinh con nói yếu ớt, gầy mòn thôi.

Một người Nam Việt, cần các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nên các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy sở viết thư cho hiệu Bào-chế MONTÉS số 51 Paul Bert Hanoi mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 2 bạc. Sang và chiều trước khi ăn cơm, là uống một thìa cháo, uống một lọ, thì thấy khỏe mạnh rõ hẳn đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ. . . . 0 $ 90

Vin Tonique Tonkinois
Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, lắt có ích cho đàn bà ở cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN
Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ mũi nâu (*brune*)
Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montés* bán, quý khách nên nhận kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh nam rất thần hiệu
(SIROP N)
Một chai. . . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết Pilules Pinck a một lọ. . . . . 4 f. 45
tức 0 $ 65 đến 0 $ 70.
Sáu lọ. . . . . 24 f. 50
Độ 3 $ 50 đến 3 $ 70

Thuốc nước bổ huyết
« LE PEPTO KOLA ROGEIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÉS
Thuốc nước bổ huyết
Mỗi chai piston to lắt. 5 $ 00
Một lít. 3 50

MORPHOLL CHAPOTEAUT
Simple et grosse c... viên
hoàng bổ lý và bước chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE
Trị bệnh nổi dịch : như bệnh grippe bệnh cúm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.
Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớ số người sắ cũng biết tiếng.
Giá bán mỗi viên một hào
Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chiên cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng nó ở người cho nóng dần thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.
Bào chế MONTÉS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài lưu ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Long 1 p ; Phouï Ky 1 p ; Yu-Wo-Chéong 1 p ; Kuang-Hing 2 p ; Ninh-Tai 1 p ; Quảng-an-Long 1 p :

Hàng Đào : Tai-Hing 1 p.

Phố Mới : Mao-Seng 1 p ; Quảng-Mao-Seng 1 p ; Quan-Hoa 1 p ; Voune Ky 1 p ; Cong Vo Tchane 1 p ; Quang Va-Tchane 1 p ; Yu-Oa-Hing 1 p ; Ming-Tac 1 p ; Vinh-Chéong 1 p ; Senh-Chay Yi-Tong 1 p ; Nam-Hing-Wo 1 p ; Ying-Tai 1 p ; Minh Sang T B. C. 1 p

Cửa Nam : Maison Vinh-An 1 p ; MM. Ng-v-Trung 1 p ; Nhan-Ky 1 p ; Trưởng-Thin 1 p ; Mme Dương thị-Thoa 2 p.

Hàng Lọng : Mme Phác, n° 65 1 p ; M. Đỗ-v-Nghĩa 1 p

Phố Paul Bert : Imprimerie Minsang, dit T. H. Cay 5 p ; MM. A-Voun 1 p ; Kuong Kap 1 p ; Seng-Chéong-Long 1 p ; Kuong Hing-Chéong 1 p ; A-Line 1 p ; Bùi-xuân-Phúc 1 p ; Bùi-v-Thìn phố Gia-Long 1 p ; An-Lợi 1 p ; Ichihara, phố Paul-Bert, n° 93 ; 2 lọ nước hoa 1 lọ kem ; Paú Gia-Long 2 p ; Vũ-bá-Tước n° 44 phố Maréchal Pétain : 2 p ; Lương-xuân-Nhạc 2 p.

Hàng Mắm : Trần bích-Ngọ, n° 15 1 p.

Phố Roadony : N° 17 1 p ; Lê-hữu-Kén, n° 19 1 p ; Ng-v-Thọ n° 211 p ; Trịnh-v-Y, n° 13 2 p ; Vũ danh 1 p.

Hỏa tai. — Tối 29, hồi 9 giờ, ở nhà số 24 phố Bordeaux phát hỏa, cháy mất mấy cái đầm nhà và mấy cái vân lát ở gần lò suởi. Những người thuê nhà ấy với vội vàng sở cảm đã tắt được ngay.

Báo-tang

Chúng tôi lấy làm buồn rầu mà cáo-phó để các ông, các bà biết cho rằng lương-quân, thân-phụ, nhạc-phụ, tổ-phụ chúng tôi là :

Ông LÊ-KIM-ĐÍNH
hưởng thọ 64 tuổi

tạ thế ngày 1er Décembre 1922 tức là 13 tháng 10 ta, tại số nhà 14, phố Amiral Courbet, Haiphong.

Đến 12 giờ chủ nhật 3 Décembre thì an-táng tại nghĩa-địa Đồng-thiện.

Vi vong nhân Lê-thị-Hậu
Cô-tử : Lê-văn-Minh, Tam-đạt công-ty thư-ký, vợ và con
Lê-văn-Tân, giáo-học Học-chính-nha tòng-sự, vợ và con.
Tế-tử : Trần văn-Sáng, vợ và các con.
Đồng kính cáo.

Thuốc xe — Trong kỳ hội-đồng ngày thứ ba 28 Novembre 1922, Hội-đồng thành-phố đã định đặt các thứ thuế xe như sau này, hễ quan Thống sứ duyệt y rồi thì sẽ thi hành. Tiền thuế xe ấy sẽ dùng để tu bổ đường sá.

Phàm các xe hơi thì mỗi năm mỗi mã lực H. P. là 2 p.

Xe mô-tô (xe đạp chạy máy) mỗi năm mỗi mã lực là 3 p.

Xe ngựa bốn bánh cao su mỗi năm 6 p. 00

Xe ngựa bốn bánh sắt mỗi năm 3 p. 00.

Xe ngựa hai bánh cao-su bốn chỗ ngồi mỗi năm 3 p. 00

Xe ngựa hai bánh cao-su hai chỗ ngồi mỗi năm 2 p. 50.

Xe ngựa hai bánh sắt bốn chỗ ngồi mỗi năm 2 p. 00.

Xe ngựa hai bánh sắt hai chỗ ngồi mỗi năm 1 p. 50

Xe đạp	mỗi năm	1 p. 50
Xe chở đồ, xe rác	—	3 p. 00
Xe nhà cao-su	—	2 p. 00
Xe nhà bánh sắt	—	1 p. 00

Xe một bánh đẩy bằng tay mỗi năm 0 p. 50

Các xe-hơi cho thuê cũng trả như xe nhà.

Các xe tay thuê thì vẫn theo lệ cũ là mỗi xe mỗi năm 4 p. 20.

BẮC-NINH

Tiệc rượu tiễn hành. — Nhân dịp ông phán Ngọc và ông phán Liễn đổi đi tỉnh khác, quan huyện Yên-phong cùng với các ông Hội-viên hội Khuyến học, có mở một tiệc rượu *Champagne* tại nhà hội quán hôm thứ hai vừa rồi, để tỏ lòng thân ái cùng hai ông là người làm việc đã lâu năm ở tỉnh này, cách giao thiệp từ tốn, ai cũng có lòng mến phục. Tiệc rượu nay tuy là nhỏ nhưng cũng có một cái lý-tưởng cao xa, nghĩa là từ biệt nhau không thì-tạc ở nơi tư gia, mà đem ra nơi công chúng để tiễn biệt nhau, như thế cũng là một cái danh-dự trong lúc kẻ ở người đi.

Ước ao rằng từ nay trở đi, những lúc tiễn biệt nhau, các hội-viên nên đem ra nơi công quán mà tỏ tình thân ái, thì cái nghĩa đoàn-thể đồng-bào, càng ngày mới càng thêm bền chặt mãi ra.

A. H. lai cảo.

PHÚ-TỪ-SƠN

Say rượu làm càn. — Báo *Courrier d'Haiphong* có đăng rằng :

« Một người lính đeo ở Đáp-cầu đến săn ở Phả từ sơn, say rượu chực hiếp một đứa con gái 11 tuổi. Những người làng đem gậy ra đánh thì mới cản được. Tên lính chạy trốn mất.

HONGAY

Danh-dự hội-tinh. — Ông Đinh-văn-Kinh thông sự sở than Hongay, vừa mông ơn mà nước đặc thưởng danh-dự hội-tinh, được tin ấy anh em sở than ai cũng có bụng mừng là vì từ khi sở mở ra đến nay mới có ông là nhất sở được thưởng như vậy, ông làm ở đây đã hơn hai mươi năm, thật là người cần mẫn, siêng năng, công việc xuất sắc, trên ông chủ tin mến, dưới anh em đồng nghiệp ai cũng chuộng nể, ông được như thế thật là xứng đáng lắm.

Hôm chủ-nhật 26 Novembre ông có mời các qui quan đến dự tại tư gia ông. Các anh em đồng nghiệp cũng có sửa tiệc champagne mừng ông.

Bản-Sinh lai cảo

BẮC-GIANG

Cái thói cờ đen. — Chiều chủ nhật vừa rồi thành-phố xôn xao rủ nhau đi xem Khách đá chết người.

Hỏi ra thì đầu đuôi như sau này : « Có một con gà đến ăn đông gẹo, người Khách trông thấy mới lấy hòn cân quăng một cái, nhưng không tin con gà, lại trúng ngay vào thăng bé quét gạo gần đấy; thăng bé kia bị đau, cự lại, thì người Khách ra đá mấy đá, mà vụ cho nó ăn cắp gạo, rồi lại thịt luôn mấy cái vào mạng mỡ; thăng bé ngã ra, ngất đi, bắt tỉnh nhân sự, phải xe vào nhà thương. Khốn nạn đứa bé ấy, bố còi mẹ mà cha thì không có ở đấy, chỉ có hai anh em thợ dại, ngày ngày đi quét gạo để độ thân mà thôi.

Đứa bé đem vào nhà thương nghe đâu đã chết.

Nam-sơn lai cảo.

Cuộc lạc-quyên Âu-trí-viên

Hỡi đồng-bào ! Đàn con Âu-trí là đàn con chung một họ nhà Hồng tức là đàn con chung trong xã-hội. Ôi ! đàn con Âu-trí kia, mà phải nghèo khổ bỏ liều, trách-nhiệm ấy nào phải riêng một mình ai ; đàn con Âu-trí kia, mà được mạnh mẽ sáng khôn, hạnh-phúc ấy cũng là hạnh-phúc chung trong xã-hội ; đồng-bào ta, ai là chẳng sẵn lòng từ-ái, giúp của, giúp công, mong tạo phúc cho cuộc Âu-trí-viên. Nay hội Khai-trí-tiến-đức mở ra một cuộc lạc-quyên suốt cả trong nước là một cuộc vĩnh-viễn mãi về sau. Kể bắt đầu từ tháng chín tây này trở đi, qui-công qui-bá, hằng-tâm hằng-sản, có lòng thương đến đàn Âu-trí ở chốn thôn-quê, kẻ ít người nhiều, ai muốn giúp vào việc công-đức này, kẻ trước người sau, lúc nào cũng được.

Hỡi đồng-bào ! ai là người nhờ hạnh-phúc mà được trùng sẻ, nhờ hồng-ân mà được phát-tài, cũng nên nghĩ thương đến nỗi giống nước nhà, sẻ chút hạnh-phúc riêng của mình mà lạc-quyên cho cuộc tế-độ chung trong nước.

Hỡi các bà ! làm phúc nào bằng việc làm phúc này, xưa nay các bà vẫn sẵn lòng từ-bi phúc-đức, nay các bà há lại chẳng lạc-quyên ít nhiều để tạo-phúc cho lũ con trẻ trong Âu-trí-viên hay sao ? các bà mở lòng công-đức thực là phúc-đẳng hà-sa !

Hỡi các ông ! giàu có dư tiền dư của, há lại chẳng nghĩ thương đến nỗi giống mà giúp đỡ cho ư ? các ông lạc-quyên Âu-trí-viên tức là để phúc lại mai sau cho con cháu.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên đa-thiểu thế nào, xin cứ gởi về cho ông Tổng-thư-quỹ hội Khai-trí-tiến-đức là ông Lê-Văn-Phúc, Đông-kinh ấn-quán, số 82 phố hàng Gai, Hà-nội.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên số tiền bao nhiêu chúng tôi sẽ phương danh qui-tính sẽ theo thứ-tự đăng lên *Nam-Phong* tạp-chí ; *Nam-Phong* lại đóng rõ cả số tiền ấy đem cấp cho những Âu-trí-viên làng nào. Như thế thì *Nam-Phong* tạp-chí lập thành ra một cái hiếu chi-thu cho Âu-trí-viên, để cho ai nấy mắt đều trông, mười tay đều trỏ, những tiền làm phúc, không sai-xuyễn đi đâu chút nào.

Cuộc lạc-quyên này, ngài nào lạc-quyên bằng tiền-bạc hoặc bằng trái-phiếu Đại-Pháp và Đông-Pháp, bản-hội đều nhận cả.

Hội Khai-trí-tiến-đức định rằng các báo-mẫu phải đay trẻ con đọc những bài ca và thơ mà hội sẽ đặt để ca-tụng công đức các nhà từ-thiện đã giúp vào công cuộc Âu-trí-viên.

Hội sẽ nhân tết Trung-Thu mà đặt một tiệt kỷ-niệm các công đức ấy. Những trẻ-con ở Âu-trí-viên đọc các bài ca-tụng ấy thì công đức các bác ấn-tàn hẳn đến quí-thân.

Vậy các ông các bà nên quyên tiền giúp vào Âu-trí-viên để được hạnh phúc.

Trẻ con bên Giáo cũng sẽ được phép Nhà-chung cho cầu-nguyện các nhà từ-thiện theo đạo Thiên-chúa.

KHAI-TRÍ-TIẾN-ĐỨC

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm qua, tòa án Trừng-trị đã xử mấy việc sau này :

M Ng-ngọc-Liên là em M Ng-ngọc-Dương thân-khoán bị Tòa phạt 200 francs vì đã xử tàn tệ với thợ đến đòi tiền.

— Tòa phạt Ng-v-Xo và Ng-v-Bảo, 8 tháng tù và 5 năm biệt xứ vì chứa 26 đồng bạc là tiền ăn cắp trong cái số 150 đồng tên Binh lấy của một người Tây.

Rước đèn. — Đến tối thứ bảy 2 Décembre, này có rước đèn. Họp tại tòa Đốc-lý và qua các đường phố sau này :

Đường Amiral de Beaumont, Dominé, Négrier, Paul-Bert, Amiral Courbet, Jean Dupuis, Harmand, Henri Rivière, Francis Garnier, Paul Bert, về trại Bonêt giải tán.

BẢ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mỗi ps nước mấy, đã đăng những tôi số-cách việc riêng, phí đăng kèo tôi tiếp việc, đã nó thì-lại. Phàm những việc đăng ở mục này, tôi kỳ tên, người ấy nhận trách-nhiệm, chớ bản quán không biết thực hư thế nào cả.

HỘI TIN-LÀNH

Đến ngày chủ-nhật 3 Décembre 1922 này, hồi tám giờ, tại Nhà-thờ Ngõ-Trạm, ông Mục-sư sẽ giảng về đề-mục :

GƯƠNG PHƯỚC CỦA SỰ KHOÁI-LẠC

Xem trong Kinh-Thánh thấy có chép truyện ông Phao tô khi bị tù cực-khổ muôn phần mà vẫn khuyên người ta nên vui mừng, có lời nói rằng : « Các ngươi hãy thường khoái lạc trong Chúa luôn, các ngươi hãy khoái-lạc ! »

(Kinh-Thánh)

Xin các qui-chức quá-bộ đến nghe giảng.

PHÚC-ÂM HỌC-HIỆU là nhà trường Pháp-Việt của bổn-hội ở Ngõ-Trạm, mới cử thêm ba vị giáo-sư dạy về các khoa như là : Solfège (cô Frost), Pháp-văn (ông Nguyễn-Thông), Hán-văn (ông Quách-phục-Hòa). Trong nhà trường còn nhiều chỗ, ai muốn học đến đó mà xin.

2069 **Hội Tin-Lành cẩn-bạch.**

BẠCH-THÁI-TÒNG
SỞ VẬN TẢI
80, Bd Carreau (Phố Nhà)
(ở gần La-ga Hanoi)
TÉLÉPHONE 312
Dọn nhà — xe đồ đạc — xe hàng hóa ở trong thành-phố và đi về khắp cả các nơi bằng xe ngựa.
Rất nhanh và cẩn thận
GIÁ RẤT RẺ
2091

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng các-dơ-nh của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54. Rue Paul Bert, Hanoi.

CÁC TIỂU-THUYẾT CỦA BẢN-QUÁN

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ
của Ng.-văn-Vĩnh dịch, giá. 3 ; 00

KỲ AI HẸN NGỌC THỀ VÀNG
của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá. 0,40

THUYỀN TÌNH BỂ ÁI
của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá. 0,60

Ngài nào muốn mua, xin viết thư cho ông Bùi-xuân-Thành là quản-lý nhà in Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

Tiền cước gởi ngoài

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SÁN-NHIÊN 祭

Tối thứ sáu
LỤC VÂN-TIÊN
(Hồi I)

Thảm nhất hồi Vân-Tiên khóc mẹ đến nỗi lòa, lại bị bọn đầy xuống hỏ. than vãn rất là não nuột.

Tối thứ bảy :
ĐỨC BÀ THƯỢNG-NGÀN

Xin chỉ nhắc lại có mấy câu hát giọng Mán nghe rất là tài tình.

Hồi Cáp-mê-Hê quân chiến nhảy xuống sông, nhời than vãn ai nghe cũng phải rỏ nước mắt.

Tối chủ nhật 3 Décembre 1922

Diễn tích :

« Nàng dâu hiền »

Tích này của một nhà soạn-kịch có danh tiếng soạn và coi giúp bản hội tối hôm nay, thật là một tích hát chèo có giá-trị và bổ ích cho việc giá-thú. Xem tích này thì biết làm dâu là đem thân đi làm dâu nhà người thật là rất khó, khó thế mà vẫn không chừa, khó thế mà có người đi làm dâu được *danh thơm muôn thuở, tiếng để nghìn thu*, cho *vua biết mặt* cho *chúa biết tên*, xem như người *Nàng dâu hiền* đứng ở trên sân khấu hôm nay thì lại không khó.

Sự tích đã hay, có lắm giọng hát chèo nghe rất có thú-vị, lại có một *đám rước chữ vàng* rất linh đình rực rỡ làm cho về-vang một người *Nàng dâu hiền*.

Đúng 8 giờ khai diễn.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 29 Novembre đến thứ ba 5 Décembre 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

CẢNH-NGỘ GIAN-NAN CỦA MỘT CÔ KHÁU-ĐẦM

Bi-hài kịch rất lý-thú chia làm 4 hồi
Hồi thứ 1, 2 và 3

Nghỉ

HỒI THỨ TƯ TỊCH :
CẢNH-NGỘ GIAN-NAN CỦA MỘT CÔ KHÁU-ĐẦM

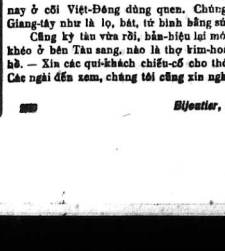
« CON PHƯỢNG MÃI CON »
Bài thứ XII

TUẦN SAU SẼ CHỚP :
Một phim ảnh Bai-Pháp mỹ-thuật nhan đề là
« LÒNG KẺ CẢ »
En 3 actes tirés du roman của soạn giả Severin-Mars

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八竹牌門街浦行內河京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chỗ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng,lên đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc đương dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hồ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thì thức rất qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, từ bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giảm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA
Bijoutier, n° 28, Rue des Paniers, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

MÙA MƯA

Ở hiệu Quảng-Hưng-Long

Số 79, Phố Hàng Bồ, Hanoi

MỚI VỀ :

Áo tơi đi mưa

(Pardessus en laine imperméable)

và các thứ

Mũ, Khăn-quàng-cổ

(Foulards en laine)

vân vân... 3018

TRANH VẼ

Bán buôn **Bán lẻ**

Bản-hiệu mới về và mới in được nhiều thứ tranh thủy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là kiểu thêu, kiểu dệt, kiểu đen, kiểu giấy cuvêm vân vân.

Lại có nhận bán truyện **SONG PHƯỢNG KỲ DUYÊN** của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VĂN

Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyện-thần

77 Phố hàng Bông, Hanoi

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài được biết rằng, phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng mandats-postes; chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng lettres-postes. Ta thà (0f.10(0$04) trở xuống chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres proportionnels hay là timbres de dimension.

CAO RĂNG

萬春牙膏

Thuốc Cao này thoạt thọ trong sách khó giáo, ngâm khỏi đau răng, sâu răng; rang hùng lay ngâm thì cũng lại, bán tại hiệu Van-Xuan-Đường, số 211, phố Tiên-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)

Song liều mỗi phiên giá. . . 0$ 20

Đơn liều mỗi phiên giá. . . 0 10

殺虫牢牙固齒 仰板痛止痛

Các hàng tạp hóa và cao hàng bào chế các tỉnh biên đã nhiều nơi mua buôn đã bán lẻ, nghỉ nào muốn mua buôn xin gửi thư lại. Cao nơi đã ấn định có bán hộ như sau này: hiệu *Mai-Mai* Tr.s số 135, phố hàng Bông, Sở liên bảo lẻ số 3, phố hàng Bông, nhà in *Đông-Kinh Ấn-quán* số 82, phố hàng Gai, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, số 69, phố hàng Bồ hiệu *Hanh-Nhân-Đường* số 81, p. 8 Phúc-kiến, hiệu *Vĩnh-Xương* số 27, phố Hà-trung, hiệu *Quảng-Lợi* số 22 và hiệu *Bảo Hợp* số 27, phố Chợ nhớn Cũ, hiệu *Phạm xuân-Trang* số 62, phố hàng Bạc, hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành* số 119, hiệu *Hanh-Hòa-Đường* số 127, và hiệu *Anh-Hoa Đường* số 131, phố hàng Buồm, hiệu *Phương-Đình* số 160, phố Cầu gỗ, Hanoi, hiệu *Hợp-Ích-Long* số 21, phố khách Haiphong, hiệu *Quảng-Lợi Tích* số 28, phố hàng Song và hiệu *Hòa-Sinh-Đường* số 167, phố khách, Nam định, hiệu *Đức-Phong* số 166, phố Đông-thị, Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bác tạp hóa tỉnh Phúc-yên, hiệu *Vạn An* phố Yên trải tỉnh Yên bay, các nơi kể trên có bán hộ cả thứ thuốc thấy sơn ngoài và các thứ cần dùng khác nữa, đến cũng hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

9 2038

Télégraphique : Van-xuân-đường, Bắc-ninh.

Những chứng đã kể trên kia sinh ra có độ là bởi vì sâu máu. Phải bệnh thì ngứa ngáy rất là khó chịu. Muốn chóng khỏi nên dùng thuốc :

Dépuratif Richelet

mà các lương-y cả toàn-cầu điều cho là công-hiệu nhất. Dùng nó thì bệnh dù mới hay lâu cũng điều khỏi cả; chẳng những chữa được các chứng ấy mà thôi lại trừ cả các chứng đau xương nhức đầu.

LỌ	BÁC LÀO
chữ 2f ngày	thì
k ỏi	t tháng

Thuốc này có bán ở các hàng lục-hợp to

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 53

HÓA-HỌC CHẤT

và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT

Biệu BONNET-CARD, thuốc thần-dược mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông **HOLBÉ** để chữa a-phiện

SOLUTION R. HOLBÉ

2 $ 50 một chai

Thay một mũi mà dứt được chứng thuốc này phải tiêm đến 50 hoặc 100 mũi. Phép thì mỗi ngày tiêm một mũi.

Gouttes « MÉTHARSINATE »

1 $ 00 một lọ

Thuốc nhỏ mũi làm cho ngủ, mỗi một chứng nhức làm một giọt, chứng thuốc này hay lắm.

Máy thử bán-thân hay bán-dương

Các thứ thuốc nước dùng để tiêm để thêm yêu đa như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 0 $ 6, trị bệnh giang-mai

Thuốc SIRO-SIÔ SIROP PECTORAL thuốc ho, ho mãi.

Thuốc Lao chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS

(thuốc uống – 2 $ 80 lọ 30 viên

thuốc tiêm – 0 $ 90 một chai

Chữa rất chóng lắm : chẳng ai mắc phải thuốc nào hay bằng thuốc này, nó thông tiểu tiện, làm cho người ta khỏi hẳn bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »

1 $ 00 một lọ

Trị những bệnh đau lưng, đau nhức, bệnh ngoài không điều, bệnh đau bụng, bệnh đau đầu, mình mẩy, nhức đau ngực, ăn cơm, uống thuốc này rất mau, tiêu tiện rất trong mình đỏ hẳn hẳn.

BỘ BUỘC THUỐC

để dùng để thí-nghiệm hóa-học

BỘ MO-SÉ

Kính-hiển, đèn-ấp, thuốc-hiển hiệu LUMIÈRE và JOUGLA

và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure

Bán cuộn và bán bao kín

Bán sỉ và bán lẻ

« THUỐC ĐÈNÉ »

0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang mai nội, ai mắc bệnh ấy dùng thuốc nội rồi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc. Dùng thuốc khác rồi cũng nên phải uống thuốc này thì mới chắc khỏi hẳn được ; thuốc này rất hay, rất quí, ai chẳng hay gì đều nọc sinh con, ai lớn nhỏ cho người ta uống, muốn dùng thuốc này trong nội thông thì hãy mua một chai lớn lít-re. Giá có 1 $ 00 mà thôi.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU (hiệu đầu nai)

Bệnh bao mòn, kém sức, yếu đuối, đều là những bệnh người ta thường hay mắc phải, vì thế lương quá hay lo nghĩ nhiều. Bổ làm cho bền chắc huyết đi mà chính chân huyết lại cũng lại càng yếu đi nữa. Vậy ta nên phải bổ hễ ngày vào chân huyết, khiến bổ hễ cho chân huyết thì không cần thuốc gì hay bằng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Thuốc này vừa bổ vừa những khỏi bệnh yếu đuối, mỏi mệt, xấu máu, kém màu sắc khí mới khỏi bệnh giáp, bệnh sốt rét, những bệnh lâu năm

Thuốc này làm cho chân huyết bình phục lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Đàn bà sau khi ở cữ mà cũng thuốc này thì cũng tốt lắm, bổ hết cả mọi đường hay sức khỏe.

Các ông bác-sĩ đều bảo thuốc này là một thứ thuốc rất tốt đã chữa khỏi bổ vô bằng nghìn bằng vạn người.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2046

Nhà Bản-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ làm giờ sang.

Hiệu Société Française de Transports

7, Boulevard Bobillot, HANOI

Có **Dạ thâm** (drap noir) bán lẻ từ 4 $ 00 một thước

Chai ủ nước (bouteille isolante) hạng nào cũng sẵn

MUA BUÔN TÍNH GIÁ KHÁC

CAFÉ, RESTAURANT

HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ

Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

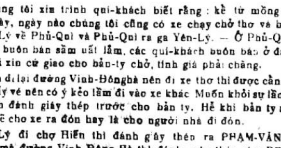
Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 2049

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ ĐI CHỢ PHÚ-QUI

Ở Yên-Lý có chợ hôm 5 giờ rưỡi sáng sau chuyến xe lửa thứ nhất ở Bắc-ninh về đi và chuyến xe lửa 9 giờ rưỡi sáng sau khi xe lửa thứ nhất ở Vinh về đến Bến-thủy.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÀ HUẾ

Ở VINH đi hôm 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.

Ở ĐỒNG HÀ có hai lần 5 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-Lý. — Ở Phủ-Qui có 3 phiên chợ Hồ buôn bán sầm uất lắm, các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đồng hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin biết qui khách đánh giây thép trước cho bản ty, hễ khi bản ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiên thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare; mà đường Vinh-Đồng-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hagare.

2012

88 10

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này căng-tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Trương-diệp-phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa : soạn ra. Soạn theo lối dân-tộc, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Các nữ-Ỷ bề đứa nào hơi trái ý một chút thì *Phi-giao* quận-chúa dùng ngay cái thế-lực « Bà chúa mày » để gia-oai, mà đã đánh ai thì thật đánh cho kỳ chết. Nói rút lại thì *Phi-giao* quận-chúa thật là một người võ-tướng, chứ không có chút gì là liễu-bồ yếu-đuối vậy.

Phi-giao quận-chúa xưa nay vẫn bị cha mẹ nghiêm-cấm, không dám ra ngoài cửa-ải, bấy giờ gặp dịp cha mẹ đều vắng nhà cả, mới tha-hồ mà tung-hoành. Trong một tháng trời, lấy, không bề bước sang đến cung *Hoàng-phủ-thiên-hoa* ở, chỉ suốt ngày bành-hạ các nữ-tỳ. *Triệu-cầu* đã nhiều lần can ngăn mà *Phi-giao* quận-chúa không nghe, lại lấy làm giận.

Một hôm, *Phi-giao* quận-chúa vào chỗ giả-sách, thấy có cái hộp ngoài bọc lụa-gấm, liền mở ra xem thì cái hộp ấy khóa chặt. *Phi-giao* quận-chúa nghĩ thầm : quái lạ ! không biết cái gì ở trong này. Làm thế nào được thìa khóa mà mở ra xem thì hay nhỉ.

Bấy giờ có một con nữ-tỳ tên gọi *Hoa nô* đứng cạnh. Con *Hoa-nô* rất lanh-lợi, *Phi giao* quận-chúa vẫn có lòng yêu nó, mà nó lại hay tán công. Khi nó trông thấy *Phi giao* quận-chúa ngắm-nghía cái hộp ra ý muốn mở xem thì nó liền nghĩ kế mà thưa rằng :

— Quận-chúa muốn xem thì con đi lấy chìm thìa khóa, thử mở xem có cái nào vừa chăng.

Nói xong, chạy đi lấy chùm thìa-khóa, xỏm hết cái nọ đến cái kia, bỗng gặp một cái mở vừa cái hộp. Khi mở hộp ra xem thì trong có hai quyển bình-thư. *Phi giao* quận-chúa mừng-rỡ mà rằng :

— Ái cái này là bình-thư của thân-phụ ta từng đọc thuở xưa đây ! thân-phụ ta thường nói những khoa-học bí-diệu này không nên để cho con cháu xem, vì sợ con cháu hiếu được pháp-thuật, không theo chính-đạo, lại sinh sự hung-cường chăng. Từ bấy đến nay, ta vẫn không biết thân-phụ ta giấu ở chỗ nào, ngày nay tình-cờ thế nào ta lại bắt gặp, thật là may lắm. Trong hai quyển này có đủ cả phép bỏ phong hoán vũ, chỉ đọc hết hai quyển, đủ làm một tay danh-tướng « Bách chiến bách thắng » vậy.

Nói xong, liền cầm lấy hai quyển bình-thư ấy, lại khóa hộp để nguyên như cũ, rồi đem hai quyển bình-thư về phòng mình, châm đèn ngồi xem. *Phi-giao* quận-chúa vốn là người thông-minh lạ thường, xem luôn trong 3 đêm, bao nhiêu pháp-thuật, nắm ở thuộc lòng cả.

Phi-loan quận-chúa thấy vậy, liền khuyên bảo rằng :

— Em không nên nóng-nảy như thế. Chúng ta là phận nữ-lưu, nên học các việc nữ-công thêu-thùa mới phải. Còn việc văn-chương thì-phú và kiếm-kích cung-đao, há phải là việc nữ-lưu, sao em lại cứ hăng-hái học-tập những nghề ấy. Nếu cha mẹ biết chắc cha mẹ không được vui lòng. Vả ngày nào em cũng đánh-đập các nữ-tỳ, như thế thì sao bọn nó với tư-cách một người khuê-các vậy.

Phi-loan quận-chúa nói xong thì *Phi-giao* quận-chúa tức-thì bẽn-lẽn nổi giận, mặt đỏ bừng bừng, rồi quắc mắt lên mà rằng :

— Chị nói thật buồn cười ! Từ khi tổ phụ và tổ-mẫu trở về quê nhà, trong lòng tôi luôn những buồn rầu tưởng nhớ, vậy phải nghĩ cách để tiêu-khiển, nhưng cũng chưa hề có phạm đến « Khuê-trung nữ-huấn » bao giờ. Chị bảo rằng binh-pháp không phải việc nữ-lưu, thế thì cô-nương nhà ta khi trước sao lại đem thân ra chiến-trận. Nếu không nhờ có cô-nương thì thân-phụ ta khi nào đã chóng thành đại-công. *Tây-thi* phu-nhân và *Bình-dương* công-chúa thuở xưa đều là những tay võ-đồng có tiếng, sao không thấy ai chỉ-nghị điều chi vậy. Chị cũng khéo học đòi như lối anh tôi, chỉ e chỉ hỗ đã giả » luôn mồm, rồi đồng lòng mà khinh-rẻ tôi, tôi không thể nhịn được. Chị và anh đi cơ tôi không ra gì thì nay tôi không có chị em anh em chi với ai nữa !

Phi-loan quận-chúa cười mà bảo rằng :

— Sao em lại nói như thế ! tình chị em như tay chân, không bao giờ chị lại không qui em vậy. Em nghe hoặc chẳng nghe tùy ý, khi nào chị dám đồng lòng với anh mà khinh-rẻ em.

Hai người nhỉ-nhẻ cũng đồng-thanh mà khuyên giải, bấy giờ *Phi-giao* quận-chúa mới nín lặng, không nói câu gì. Bỗng thấy nữ-tỳ vào báo rằng :

— Dạ dám bẩm hai vị quận-chúa ! Vương-gia đã về, sai tôi vào gọi.

Phi-loan quận-chúa và *Phi-giao* quận-chúa mới cùng nhau tới *Linh-phương-cung* để bái yết *Hoàng phủ thiên hoa*. Khi vào tới nơi, hai chị em đỡ ng thanh mà hỏi rằng :

— Thân-phụ ơi ! Cổ hay thân-hậu đã thuyên bình chưa ?

Hoàng-phủ thiên-hoa nói :

— Nghe như bệnh thế-tử có phần thuyên giảm, nhưng vì cung-cấm nghiêm-mật, vẫn chưa được tin đích thực. Mẹ con đã một tháng nay không về, công-việc trong nhà, chẳng có ai chủ-trương, b'ết làm thế nào ?

Phi-giao quận-chúa nghe nói, nghĩ thầm : ta ở nhà chỉ bị anh chị nay nói điều này, mai nói điều khác, rất là khó chịu, chi bằng ta xin vào thăm thân-hậu, để nói lời trước với thân-mẫu kẻo khi thân-mẫu ta về, anh chị ta lại thì nhau mà mách.

Phi-giao quận-chúa nghĩ vậy, mới, tươi cười mà nói với *Hoàng-phủ thiên hoa* rằng :

— Không hiểu duyên cớ làm sao mà thân-mẫu con lại ở trong cung lâu ngày như thế ! hay là sảng mai thân-phụ cho con vào cung thăm thân-hậu, để con nói với thân-mẫu con hãy tạm về nhà mấy hôm, hoặc có được chăng.

Hoàng phủ thiên hoa gật đầu mà rằng :

— Ừ ! Con nghĩ cũng phải ! từ khi thái-hậu bị bệnh, thánh-thượng chưa ra ngự triều lần nào, chẳng hỏi chi đến quốc-chính cả. *Lương* thừa-tướng và *Mạnh* thừa-tướng phải thay quận xử đoán chỉ e người ngoài chỉ-nghị, vậy lấy làm lo sợ. Còn ta và Bình-giang vương đang bận về việc biên-phòng. Con muốn tiến cung thăm thái-hậu thì ngày mai nên đợi sớm mà đi

Phi giao quận-chúa thấy cha thuận cho đi, mừng-rỡ không biết dường nào. Bấy giờ có *Triệu cầu* và *Triệu-tường* vào hầu, hai vị quận-chúa lại ra trước, còn hai vị công-tử ở lại hầu chuyện. *Hoàng phủ-thiên-hoa* truyền gọi *Triệu-đức* đến.

Triệu-đức nguyên là con *Bảo-văn-tiên*, khi trước theo mẹ ở nhà *Hàng-liệu* nay nhân vì chồng *Hoàng-phủ-kinh* trở về quê nhà, vương-phủ vắng người. *Yên-quốc* phu-nhân mới cho cùng đẻ trong nom giúp Bấy giờ *Triệu-đức* vào *Hoàng-phủ thiên hoa* truyền sắp xe sẵn để sáng sớm mai đưa *Phi-giao* quận-chúa vào cung thăm thái-

(Còn nữa)

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN